

۲۵۶۴۰۰۴

عصر حبر

از آغاز تا پایان

مؤسسه هارلی هیستوری

مترجم: ام. درخشش

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور	عصر حجر : تاریخی از آغاز تا پایان / مؤسسه هارلی هیستوری ؛ مترجم: ام. درخشش .
مشخصات نشر	تهران: سبزان، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	۷۲ ص.
فروست	سری کتاب‌های مختصر و مفید .
شابک	978-600-117-829-0
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبیا
یادداشت	عنوان اصلی: The stone Age : a history from beginning to end
عنوان دیگر	تاریخی از آغاز تا پایان.
موضوع	عصر سنگ Stone age انسان ماقبل تاریخ Prehistoric peoples
شناسه افزوده	درخشش، ام، ۱۳۵۹ - مترجم
شناسه افزوده	هارلی هیستوری
شناسه افزوده	Hourly History
رده بندی کنگره	۷۶۸۹۸
رده بندی دیویی	۹۳۰/۱۲
شماره کتابشناسی ملی	۹۹۸۶۴۵۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبیا

انتشارات سبزان

میدان فردوسی - خیابان موسوی (فرصت) - ساختمان ۵۳ - تلفن: ۸۸۳۱۹۵۵۸ - ۸۸۸۴۷۰۴۴

از سری کتاب‌های مختصر و مفید

عصر حجر

از آغاز تا پایان

مؤسسه هارلی هیستوری

• مترجم: ام. درخشش

• ویراستار: نسرین سیفی

• ناشر: سبزان

• خدمات نشر: واحد فنی سبزان

۸۸۳۱۹۵۵۷ - ۸۸۳۴۸۹۹۱

• نوبت چاپ: اول - بهار ۱۴۰۴

• تیراژ: ۳۰۰ نسخه

• قیمت: ۱۲۸۰۰۰ تومان

• چاپ و صحافی: کامیاب

فروش اینترنتی از طریق سایت آی‌ای کتاب www.iiketab.com

ISBN: 978-600-117-829-0

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۷-۸۲۹-۰۰

فهرست

۵.....	پیشگفتار
۹.....	فصل اول ■ عصر حجر چه بود؟
۱۳.....	فصل دوم ■ نخستین جوامع عصر میان سنگی
۱۹.....	فصل سوم ■ هنر و مذهب در عصر حجر
۲۵.....	فصل چهارم ■ کشاورزی و عصر نوسنگی
۲۹.....	فصل پنجم ■ اکتشافات عصر حجر
۳۳.....	فصل ششم ■ کار و تجارت در عصر حجر
۳۹.....	فصل هفتم ■ فناوری و معماری عصر حجر
۴۵.....	فصل هشتم ■ پزشکی و سلامت در عصر حجر
۴۹.....	فصل نهم ■ زندگی روزمره در عصر حجر
۵۵.....	فصل دهم ■ پایان عصر حجر
۶۱.....	نتیجه‌گیری
۶۵.....	خط زمانی عصر حجر
۶۷.....	منابع
۶۹.....	نمایه

پیشگفتار

در سال‌های نخست سده نوزدهم میلادی، عتیقه‌شناسی به نام کریستین جی. تامسن^۱، باستان‌شناس دانمارکی - که امروزه از او به عنوان بنیان‌گذار باستان‌شناسی نوین یاد می‌کنند - مسئولیت فهرست‌نویسی و نمایش آثار باستانی را در شهر کپنهاگ دانمارک بر عهده گرفت. وی در مسیر تلاش برای دستیابی به روشی منسجم در شناسایی دوره‌های تاریخی این آثار، نظامی را برای طبقه‌بندی تمدن‌های باستانی پایه‌گذاری کرد که تا به امروز نیز کاربرد دارد. این نظام، که به «نظام سه دوره‌ای»^۲ شهرت یافت، گاه‌شناسی دوران پیش از تاریخ (دوره‌ای که هنوز خط اختراع نشده بود) را بر پایه پیشرفت فناوری تقسیم‌بندی کرد - و این تقسیم‌بندی نوآورانه راه را برای درک عمیق‌تر سیر تکامل جوامع انسانی هموار ساخت.

تامسن در این طبقه‌بندی سه دوره متمایز را شناسایی کرد: «عصر حجر» که در آن، انسان‌ها عمدتاً از سنگ و چخماق برای ساخت ابزار بهره می‌بردند؛

1. Christian Jürgensen Thomsen

۲. Three-age System؛ نظریه‌ای باستان‌شناختی که تاریخ بشر را به سه عصر حجر، برنز و آهن تقسیم می‌کند. این تقسیم‌بندی پایه مطالعات باستان‌شناسی مدرن را تشکیل می‌دهد (تمام پاورقی‌های توضیحی افزوده مترجم هستند..)

«عصر برنز»^۱ که نخستین آثار فلزی در آن پدیدار شدند؛ و «عصر آهن» که شاهد نمونه‌های پیشرفته‌تر فلزکاری بود. البته مرزبندی میان این دوره‌ها چندان قطعی نبود و هم‌پوشانی‌های قابل توجهی با یکدیگر داشتند، چرا که فناوری ساخت برنز و آهن در مناطق گوناگون، در زمان‌های متفاوتی رواج یافت.

به‌طور کلی، عصر برنز از حدود ۳۰۰۰ پیش از میلاد آغاز شد و تا حدود ۱۲۰۰ پیش از میلاد تداوم یافت. عصر آهن نیز از ۱۲۰۰ پیش از میلاد آغاز شد، اما تعیین نقطه پایان آن همواره محل بحث بوده است. تامسن بر این باور بود که عصر آهن، به‌عنوان واپسین دوره پیش از تاریخ، با پیدایش خط به پایان می‌رسد. البته در برخی مناطق همچون بین‌النهرین - سرزمینی که امروزه دربرگیرنده عراق و بخش‌هایی از سوریه و ترکیه است - خط پیش از آشنایی با فلزکاری آهن ابداع شده بود. بااین‌حال، این تقسیم‌بندی سه‌گانه تامسن از تاریخ بشر به‌گونه‌ای گسترده پذیرفته شد و امروزه نیز با اصلاحاتی به کار گرفته می‌شود.

عصر حجر از دو دوره دیگر متمایز بود، زیرا گستره زمانی بسیار طولانی‌تری را از پیدایش نخستین گونه‌های انسانی در حدود ۲/۶ میلیون سال پیش تا آغاز عصر برنز در بر می‌گرفت. پژوهشگران این عصر را به سه دوره تقسیم کردند: «پارینه‌سنگی»^۲، «میان‌سنگی»^۳ و «نوسنگی»^۴.

۱. Bronze Age: دوره‌ای تاریخی پس از عصر حجر که با کشف و استفاده از آلیاژ برنز مشخص می‌شود.

۲. Paleolithic: دوره‌ای از عصر حجر که با استفاده از ابزارهای سنگی ساده مشخص می‌شود.

۳. Mesolithic: دوره گذار بین پارینه‌سنگی و نوسنگی که با ساخت ابزارهای ظریف‌تر و تغییرات اقلیمی همراه بود.

۴. Neolithic: دوره پایانی عصر حجر که با آغاز کشاورزی، اهلی‌سازی حیوانات و یک‌جانشینی شناخته می‌شود.

واژه «لیتیک» برگرفته از زبان لاتین به معنای «سنگ» است و پیشوندهای «پالئو»، «مزو» و «تئو» به ترتیب به معنای «کهن»، «میان» و «نو» هستند (این نام‌گذاری بر پایه پیچیدگی ابزارهای سنگی و شیوه زیست انسان‌ها در هر دوره صورت گرفته است).

گرچه درباره مرزهای دقیق این دوره‌ها اختلاف نظرهایی وجود دارد، معمولاً دوره پارینه‌سنگی از حدود ۲/۶ میلیون سال پیش تا ۱۰,۰۰۰ سال پیش از میلاد، دوره میان‌سنگی از ۱۰,۰۰۰ تا ۵۰۰۰ سال پیش از میلاد، و دوره نوسنگی از ۵۰۰۰ تا ۳۰۰۰ سال پیش از میلاد را در بر می‌گیرد. این دوره‌ها بازه‌های زمانی شگفت‌انگیزی هستند؛ تنها عصر پارینه‌سنگی بیش از ۹۹٪ کل تاریخ تکامل انسان را شامل می‌شود! این دوره طولانی شاهد دگرگونی‌های بنیادینی چون کشف آتش، ساخت نخستین ابزارها و شکل‌گیری زبان بوده است.

با این همه، حتی امروزه نیز دانش ما درباره دنیای عصر حجر محدود است و برداشت‌ها و تخمین‌های ما تنها بر پایه تفسیر شمار نسبتاً اندکی از آثار باستانی استوار است. بیشتر آنچه درباره طولانی‌ترین (و شاید سرنوشت‌سازترین) دوره تاریخ انسان می‌دانیم، چیزی فراتر از حدس‌های علمی سنجیده نیست.